

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 1

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Модернізація України: проблеми та технології успішності
(питання економіки, права, соціології, освіти і культури)”
м. Київ, МАУП, 12 листопада 2015 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2015

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 30.09.15)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук., доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук; доц.;
Д. Г. Юник, д-р пед. наук, проф.

Матеріали подано в авторській редакції.

Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 1: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Модернізація України:
проблеми та технології успішності (питання економіки, права, соціології,
освіти і культури)”, 12 листопада 2015 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голо-
ва) [та ін.]. — 2015. — 486 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Середюк К. В. Управління державними корпоративними правами: дискримінація та шляхи подолання	366
Барладян О. С. Поняття інтелектуальної власності як об'єкт захисту в державі	369
Батура С. В. Проблема законодавчого регулювання виборчої системи до Верховної Ради України: реалії та перспективи	371
Белецька О. В. Проблема соціальної інтеграції дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти в Україні	375
Бурденюк В. М. Засади та принципи діяльності національної поліції України	378
Гаиблы С. Государственные органы, их классификация	387
Данилюк О. В. Стан теорії і практики комунікативної методики викладання іноземних мов у сучасній педагогічній науці	390
Дмитренко Т. Л. Розвиток інформаційних систем як шлях до прозорості вексельного ринку	392
Зарва В. В. Проблеми та перспективи використання інформаційно-комунікаційних технологій в сучасній освіті: короткий аналіз	395
Комашко Л. Г. Відповідальність як чинник трансформації громадянського суспільства України	398
Красногор О. В. Центральні органи виконавчої влади в Україні: статус, повноваження, функції	402
Кривоберець М. М. Вплив сфери туристичних послуг на розвиток національної економіки	407
Лісовська Ю. П. Освіта, наука та виховання як запорука успіху адміністративно-правового забезпечення інформаційної безпеки	412
Риженко О. С. Класифікація податкових ризиків у правовій науці	415
Росеро Г. Специфіка інституціалізації освіти в суспільствах перехідного соціально-економічного стану	419
Соляр Л. В. До проблеми формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва	422
Толєвська І. Туризм як фізична і соціальна рекреація людини у сучасних умовах її життєдіяльності	425

УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ: ДИСКРИМІНАЦІЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Процес становлення ринкових відносин в економіці України сприяв появі різних форм власності господарюючих суб'єктів, що, у свою чергу, викликало розходження в організації процесів управління їх діяльністю. Як одну з найгостріших проблем в українській економіці можна виділити проблему формування й ефективного функціонування корпоративного сектора. Незважаючи на масову приватизацію та зростання кількості суб'єктів господарювання приватної форми власності, в Україні продовжують існувати об'єкти державного сектору, серед яких певне місце займають державні господарські об'єднання. Особливість сучасного періоду розвитку державного управління в Україні полягає в необхідності рішення не тільки конкретних управлінських завдань, але і в баченні загальної перспективи управлінської діяльності, в створенні ефективного механізму її реалізації. В умовах сучасної України проблема удосконалення механізмів державного управління надзвичайно актуальна і знаходиться в центрі уваги як наукових, так і практичних робітників [2].

Загальні правові засади адміністративно-правового регулювання корпоративних прав держави, визначені Конституцією України, знаходять своє подальше закріплення у спеціальних законах та інших нормативно-правових актах. Водночас відносини у сфері управління корпоративними правами держави ще недостатньо урегульовані, що пов'язане із фактичною відсутністю наукових підходів щодо розмежування адміністративно-правових та господарських відносин у зазначеній сфері, а також відповідного впровадження цих теоретичних положень у нормах чинного законодавства [1].

Питанням розвитку корпоративного управління в спеціальній науковій літературі відведено багато уваги. Розглядом цих проблем займаються наступні автори: Захарченко В. І., Чечетов М., Мендрул О. Г., Сірко А. В., Найді Н. М., Лимонова Л. О. та інші.

На сучасному етапі продовжується процес трансформації власності, що є основною передумовою процесу ефективної реалізації ринкових перетворень у країні. Середовище функціонування АТ в Україні залишається досі складним, невизначеним, з великою кількістю неринкових ознак у вигляді бартеру, взаємозаліків, адміністрування замість управління, розподілу продукції замість продажу тощо. Складність прогнозування змін середовища обмежує

можливості адаптації підприємства до його вимог з метою виживання. Не кожне підприємство користується у своїй діяльності обґрунтованими цілями та стратегіями, що є особливо необхідним для корпорацій — як правило, великих, багаторівневих систем. Відсутність таких цілей та стратегій пояснюється, як об'єктивними так і суб'єктивними причинами: недооцінка необхідності цільової спрямованості управління, місця та ролі мети як системоутворюючого, мотиваційного, планово-контрольного елемента тощо; складність процесу цілей встановлення та цілереалізації; небажання брати на себе відповідальність за наслідки досягнення чи недосягнення мети; страх помилитися та втратити авторитет з-поміж партнерів і підлеглих, оскільки через відсутність цілей, які мають суб'єктивний вираз, можна “списати” всі недоліки на об'єктивні фактори; відсутність знань і здібностей для встановлення цілей, а також відсутність у системі мотивації засад, які б сприяли усуненню цих недоліків; небажання проявляти свої наміри (а у цілях та стратегіях вони — наочні), схильність до “ручного управління” — ознаки тінізації бізнесу [3].

Таким чином, виникає проблема правового забезпечення реалізації інтересів різних груп акціонерів-інвесторів, самого товариства, його кредиторів, найманих робітників, споживачів, а також недопущення зловживання акціонерами, що здійснюють контроль за акціонерним товариством, своїми можливостями на шкоду згаданим особам.

Рішення більшості можуть носити дискримінаційний характер стосовно акціонерної меншості. Основні форми дискримінаційних дій такі: проведення реорганізації АТ на шкоду інтересам акціонерної меншості: повна капіталізація прибутки АТ, навіть коли є можливість виплатити дивіденди; виплата дивідендів у визначеній черговості.

Правове забезпечення реалізації інтересів різних груп акціонерів в акціонерному законодавстві необхідно для того, щоб акціонерні товариства працювали стабільно, з одного боку, мали б реальні можливості захистити свої інтереси, а, з іншого боку — були б обмежені в можливості зловживати своєю економічною владою в товаристві, яку дає володіння контрольним пакетом акцій і/або відповідним числом голосів у загальних зборах акціонерів. Подібні доповнення забезпечили б і додаткове залучення в акціонерні товариства дрібних інвесторів, що бажають з вигодою розмістити свої кошти без значного ризику їхньої втрати. А це, у свою чергу, сприяло б інвестуванню вітчизняної економіки за рахунок внутрішніх резервів [4].

Розглянутий комплекс проблем демонструє складність впровадження корпоративного управління в Україні. І, хоча в світовій практиці не відома ідеальна модель корпоративного управління, слід вивчати досвід, збираючи ті підходи, які довели свою успішність, необхідно проводити науково-методичні та практичні дослідження варіантів його застосування у специфічних умовах України.

Поєднання зусиль державних органів, суспільних організацій та кожного конкретного підприємства зможе призвести до реального покращання стану корпоративного управління в Україні [3].

Вирішення проблеми можливо за допомогою запровадження принципів корпоративного управління у такі способи:

1. Організувати продаж на конкурсній або акціонерній основі значної частини корпоративних прав держави стратегічним інвесторам з передовою технологією, які могли б здійснити структурну перебудову, реально включитись у формування ринково-конкурентних механізмів діяльності, розширити реальну податкову базу.

2. Всіляко сприяти розвитку вторинного ринку цінних паперів як умови поступової “міграції” корпоративних прав до рук ефективного власника.

3. Беручи до уваги, що значна частина державних корпоративних прав ще довгий час залишатиметься в руках держави, ДКП слід надати статусу привілейованих (з попередньо зафіксованим рівнем річних дивідендів), а оперативне управління ними здійснювати на конкурсній основі з визначенням частки доходу оперативного управляючого в загальних доходах від ДКП, що зафіксовані на даному підприємстві.

4. Фонд держмайна України має брати активну участь у формуванні ефективно діючих наглядових (спостережних) рад, в яких були б представлені всі групи акціонерів певного підприємства, а частина членів ради працювала б на постійній основі за рахунок коштів підприємства з періодичною обов’язковою ротацією.

5. Посилення державного впливу на приватизовані підприємства з певною часткою державних акцій має забезпечуватися ФДМУ шляхом консолідації корпоративних прав дрібних акціонерів. Це можна реалізувати шляхом створення їх організаційної структури в межах загального складу акціонерів, яка за потреби виступала б спільно з представниками ДКП (здійснення реального впливу на менеджмент, поєднання економічних інтересів різних груп утримувачів цінних паперів приватизованого підприємства тощо).

6. В ході подальших приватизаційних процесів в Україні слід установити норму, за якою ФДМУ в післяприватизаційному періоді протягом 2–3 років забезпечуватиме проведення незалежного аудиту та незалежної експертної оцінки ефективності діяльності менеджерського персоналу підприємства на всіх його рівнях і в підрозділах. Найвні корпоративні права держави в поєднанні з консолідованими правами дрібних акціонерів мають бути достатніми для реального впливу на менеджмент з метою забезпечення його ефективності або заміни.

Література

1. Захарченко В. И., Рыбаков И. В. Отечественные проблемы корпоративного управления // Региональные перспективы. — 2000.
2. Міщенко В. І., Науменкова С. В. Проблеми вдосконалення управління державними корпоративними правами // Економіка України. — 2002.
3. Полознікова В. Реформа корпоративного управління: проблеми розвитку та шляхи їх розв’язання // Цінні папери України. — 2003.
4. Майборода Т. Корпоративне управління: тенденції розвитку в країні з перехідною економікою // Цінні папери України. — 2003.